

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-12/46
URBROJ: 50301-21/32-23-13

Zagreb, 25. rujna 2023.

Hr**NP*021-03/23-09/31*50-23-04**Hr

REPUBLIKA HRVATSKA
65 – HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 26-09-2023		
Klasifikacijski oznaka	Org. jed.	
021-03/23-09/31	65	
Imidžna broj	Pril.	Zil.
50-23-04	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2022. godini – mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/23-09/31, URBROJ: 65-23-03, od 2. svibnja 2023.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2022. godini, daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Sukladno članku 72. Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, br. 67/18. i 21/22. - u daljnjem tekstu: ZDO) Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske dužan je Hrvatskome saboru podnijeti izvješće o radu na kaznenim i prekršajnim predmetima, predmetima u vezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske, Ustava Republike Hrvatske i zakona o organizaciji, materijalnim i financijskim uvjetima za rad državnog odvjetništva te stanju i opterećenosti ljudskih potencijala državnog odvjetništva.

Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2022. godini (u daljnjem tekstu: Izvješće) sadrži prikaz pokazatelja učinkovitosti i kvalitete rada državnog odvjetništva za kazneni odjel i građansko-upravni odjel na razini cijelog sustava te posebno na razini Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DORH), županijskih državnih odvjetništava, općinskih državnih odvjetništava i posebnih državnih odvjetništava, po svakom pojedinom državnom odvjetništvu.

Izvešće objedinjuje statističke podatke i omogućuje svim zainteresiranima uvid u rad državnih odvjetništava u Republici Hrvatskoj, u ukupan rad te po vrstama predmeta, na svim razinama - općinskoj, županijskoj i državnoj. Statistički pregled sadrži opće podatke o državnim odvjetništvima, broju državnoodvjetničkih dužnosnika, službenika i namještenika, podatke o kretanju broja primljenih i riješenih predmeta.

U Izvešću se prikazuje rad i kvaliteta rada državnih odvjetništava kroz kretanje indikatora učinkovitosti i kvalitete koje primjenjuje Komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa, a na temelju kojih indikatora se, također prati i rad i učinkovitost sudova. Prikaz rada na predmetima i pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada koji su prikazani u Izvešću temelje se na podacima informacijskog sustava državnog odvjetništva Case Tracking System (u daljnjem tekstu: CTS).

Osim navedenih podataka Izvešće prikazuje i rezultate rada državnih odvjetništava kroz prikaz donesenih odluka, ali i odluka sudova u predmetima u kojima postupa, odnosno zastupa državno odvjetništvo te izvještaje o radu po posebnim tematskim područjima i aktualnoj problematici (kaznena djela ratnog zločina, kaznena djela počinjena iz mržnje, govor mržnje i dr.) za koje je ocijenjeno da su od osobitog značaja za Republiku Hrvatsku.

U Republici Hrvatskoj su na dan 31. prosinca 2022. bila ustanovljena 43 državna odvjetništva, i to: 26 općinskih, 15 županijskih, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: USKOK) te DORH.

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava („Narodne novine“, broj 21/22.) koji je stupio na snagu 1. ožujka 2022., dotadašnje Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu razdvojilo se na dva državna odvjetništva i to: Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu koje je nadležno za postupanje u kaznenim predmetima i Općinsko građansko državno odvjetništvo u Zagrebu koje je nadležno za postupanje u građanskim i upravnim predmetima. Sva ostala državna odvjetništva, osim USKOK-a, nadležna su za postupanje u kaznenim, građanskim i upravnim predmetima.

USKOK je ustanovljen kao posebno državno odvjetništvo specijalizirano za rad na određenoj vrsti kaznenih djela te je nadležno za područje cijele Republike Hrvatske.

Na kraju 2022. u svim državnim odvjetništvima bila je zaposlena ukupno 1.871 osoba (što je 17 zaposlenika više nego 2021.), od čega 640 državnih odvjetnika i njihovih zamjenika, što je za šest državnoodvjetničkih dužnosnika više nego u 2021. Važećom sistematizacijom predviđeno je da dužnost na svim razinama obnaša 43 državna odvjetnika, a koja su mjesta sva bila popunjena. Sistematizacijom je nadalje predviđeno popunjavanje 778 zamjenika državnih odvjetnika, od kojeg je broja bilo popunjeno 597 mjesta, dok je 181 zamjениčko mjesto bilo upražnjeno. Tijekom 2022. od 32 sistematizirana radna mjesta zamjenika Glavnog državnog odvjetnika bilo je popunjeno 25 mjesta zamjenika.

U državnim odvjetništvima bio je zaposlen 1.231 službenik i namještenik, od čega 166 državnoodvjetničkih savjetnika i 30 stručnih suradnika, što je 11 službenika i namještenika više nego u proteklom referentnom razdoblju.

Na administrativnim, materijalno-financijskim i stručnim poslovima bio je zaposlen ukupno 881 službenik, od čega najveći broj u općinskim državnim odvjetništvima.

U Izvješću su prikazani zbirni podatci o radu državnih odvjetništava u razdoblju od 2018. do 2022., i to podatci o kretanju svih kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u državnim odvjetništvima.

Iz navedenih zbirnih podataka o radu državnih odvjetništava u 2022. razvidno je da je primljen 211.161 novi predmet, što je 15.847 novih predmeta ili 7 % manje u odnosu na 2021., kada je bilo zaprimljeno 227.008 predmeta. U 2022. riješen je 206.661 predmet, a što je za 9,3 %, manje (21.089 predmeta) u odnosu na 2021. Na kraju 2022. ostala su neriješena 44.693 predmeta, što je za 3.689 više neriješenih predmeta u odnosu na 2021.

Prikazani podatci odnose se samo na predmete koji se nalaze u radu pred državnim odvjetništvom jer se indikatori uspješnosti mogu primijeniti samo na tu vrstu predmeta i odluke koje donosi državno odvjetništvo (odlučka o kaznenoj prijavi, optužnica, tužba, pravno mišljenje i dr.). Naime, upravljanje i trajanje postupka u predmetima u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima ne ovisi o državnom odvjetništvu.

Predmeti državnoodvjetničke uprave nisu obuhvaćeni Izvješćem, iako i ti predmeti zahtijevaju velik angažman i vrijeme ponajprije državnih odvjetnika.

Indikatori uspješnosti koje primjenjuje Komisija Vijeća Europe za učinkovitost pravosuđa temelje se na stopi ažurnosti (CR) i vremenu rješavanja (DT), a izračunavaju se na temelju broja riješenih predmeta u državnom odvjetništvu i broja rješavatelja koji su stvarno bili prisutni na radu. U ovom izvještajnom razdoblju na radu je bilo 703,8 rješavatelja od ukupno njih 872 (81 %), što je također pridonijelo manjem broju riješenih predmeta na kraju izvještajnog razdoblja usprkos manjem broju zaprimljenih predmeta. Stopa ažurnosti (CR) u 2022. bila je na 98 %, a vrijeme rješavanja (DT) po predmetu iznosi 79 dana.

Postupak i način rada na kaznenim predmetima bitno se razlikuje od postupanja i načina rada na građanskim i upravnim predmetima zbog čega su na svim razinama, (osim Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu i Općinskog građanskog državnog odvjetništva u Zagrebu te USKOK-a), ustanovljeni kazneni i građansko-upravni odjeli.

Pregled kretanja predmeta po vrsti predmeta u referentnom razdoblju pokazuje da je u kaznenim odjelima državnih odvjetništava zaprimljeno 136.084 predmeta u 2022. naspram 135.389 predmeta koliko ih je zaprimljeno u 2021. U građansko-upravnim odjelima državnih odvjetništava zaprimljeno je 75.077 predmeta u 2022., dok je u 2021. zaprimljeno 91.619 predmeta.

Broj novih predmeta u kaznenim odjelima je na razini prošlog izvještajnog razdoblja (porast od 1 %), dok građansko-upravni odjeli bilježe pad novozaprimljenih predmeta za 18,1 %. Tako je broj novozaprimljenih građansko-upravnih predmeta u 2022. na razini prethodnih izvještajnih razdoblja (2018. - 2020.), s iznimkom 2021. kada je zaprimljen velik broj zahtjeva za mirno rješenje spora radi povećanja plaća za 2016. s osnova tzv. ugovorenog povećanja plaće za 6 %, a koji zahtjevi su u 2022. izostali nakon što je Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku provedenom sukladno odredbi članka 502.i Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, br. 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03.,

88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22. i 114/22. – u daljnjem testu: ZPP) donio odluku da su njihovi zahtjevi neosnovani.

Opći pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava pokazuje da je na općinskoj razini broj primljenih predmeta u 2021. iznosio 182.350, a u 2022. 167.600 (smanjenje od 8,1 % ili za 19.750 predmeta). Broj riješenih predmeta je u 2021. iznosio 182.943, a u 2022. taj je broj 163.193. Razlog smanjenja broja riješenih predmeta na općinskoj razini je i porast broja ročišta i rasprava na sudu za 5,70 %, u odnosu na prethodnu godinu. Naime, općinska državna odvjetništva prisustvovala su na 10.867 sudskih ročišta i 47.203 rasprave. Broj riješenih predmeta po rješavatelju iznosi 349,3 predmeta. Stopa ažurnosti u referentnom razdoblju na općinskoj razini državnih odvjetništava je 97 %.

Opći pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava pokazuje da je na županijskoj razini broj primljenih predmeta 34.220, što je neznatno manji broj predmeta nego 2021. kada ih je zaprimljeno 34.806. U županijskim državnim odvjetništvima u 2022. riješeno je više predmeta nego što ih je zaprimljeno. Riješeno je 34.457 predmeta, a na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je neriješeno 3.617 predmeta što je manje u odnosu na 2021. kada je na kraju godine ostalo neriješeno 3.769 predmeta. Osim toga, stopa ažurnosti županijskih državnih odvjetništava s prošlogodišnjih 100 % povećana je na 101 %.

Opći pregled kretanja predmeta USKOK-a pokazuje da je u 2022. zaprimljeno 3.493 predmeta, dok je u 2021. bilo zaprimljeno njih 3.454. Kako je USKOK tek 2020. počeo koristiti i raditi u informatičkom sustavu CTS kada je stupanjem na snagu novog Poslovnika uveden novi način praćenja rada na predmetima, nije moguće dati precizan petogodišnji komparativni prikaz. Međutim, za sagledavanje stvarne opterećenosti zamjenika ravnatelja USKOK-a, valja uzeti u obzir podatak o 4.416 predmeta u kojima se postupak vodi pred sudom, što je više od jednogodišnjeg priljeva novih predmeta USKOK-a. Zastupanje optužbe pred sudom u ovim predmetima iziskuje veliki angažman i vrijeme. Usprkos navedenom, stopa ažurnosti ostaje na visokih 95 %.

DORH na temelju odredbe članka 29. stavaka 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske i članka 29. ZDO-a, poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske i Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te stranim sudovima i drugim tijelima, osim kad je posebnim zakonom drugačije određeno te daje mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa važnih za ustrojstvo i rad državnog odvjetništva i obnašanje državnoodvjetničke dužnosti.

Opći pregled kretanja predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske pokazuje da je u 2022. zaprimljeno 5.848 predmeta, dok je u 2021. bilo zaprimljeno njih 6.398. U referentnom razdoblju riješeno je 5.705 predmeta i zadržana je visoka stopa ažurnosti koja iznosi 98 %.

Rad u kaznenim predmetima

Prema podacima iz Izvješća za 2022. državna odvjetništva su tijekom 2022. zaprimila 513 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe) više nego

2021., što predstavlja porast od 1,25 %. Naime tijekom 2022. zaprimljeno je 41.613 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja, dok je u 2021. prijavljeno 41.100 osoba.

Najveći broj kaznenih prijava odnosi se na poznate fizičke osobe, njih 40.175, što uključuje kaznene prijave protiv odraslih osoba, mladih punoljetnika i maloljetnika, a što je 0,9 % više u odnosu na prethodnu godinu, kada je bilo prijavljeno 39.817 fizičkih osoba. Što se strukture prijavljenih poznatih osoba tiče i u 2022. najzastupljenije su kaznene prijave protiv odraslih osoba odnosno 36.053 prijave (86,30 %), slijede kaznene prijave protiv mladih punoljetnika 2.157 prijava (5,2 %), protiv maloljetnih osoba 1.965 prijava (4,7 %) te pravnih osoba 1.438 prijava (3,5 %).

U 2022. prijavljeno je 1.438 pravnih osoba što je 155 prijavljenih pravnih osoba više nego u 2021., kada ih je bilo prijavljeno 1.283 što predstavlja porast od 12,1 %.

U izvještajnom razdoblju USKOK, županijska državna odvjetništva i općinska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimili su ukupno 39.648 kaznenih prijava, a kada se navedenom dodaju neriješene prijave iz 2021., u radu su imali ukupno 52.448 prijava.

Od ukupnog broja kaznenih prijava u radu riješene su 37.494 prijave ili 71,5 %, čime je došlo do blagog pada broja riješenih prijava u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu, pri čemu je zadržana visoka razina ažurnosti u radu državnih odvjetništava (u 2021. bilo je riješeno 74,8 % od ukupnog broja prijava u radu).

Na kraju izvještajnog razdoblja ostale su neriješene 14.954 prijave (28,5 %), što predstavlja porast u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je neriješeno ostalo 12.803 prijave. Razlog porasta broja neriješenih prijava je stvarni broj rješavatelja na radu, povećan broj rasprava pred sudovima u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje i povećan broj zaprimljenih kaznenih prijava u 2022.

Od ukupnog broja riješenih kaznenih prijava (37.494 prijave bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba), njih 23.370 riješeno je donošenjem meritorne državnoodvjetničke odluke (rješenje o odbačaju, optužnica te rješenje o provođenju istrage), broj otvorenih istraživanja od 9.549 na razini je od 25,5 % dok je 3.410 ili 9,1 % prijave riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 1.166 ili 3,1 % prijave riješeno je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

Glavni razlog prividnog porasta broja ustupa u 2022. je delegacija 1.060 predmeta Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu, kao najvećeg i najopterećenijeg državnog odvjetništva u Republici Hrvatskoj, na druga općinska državna odvjetništva, a što je statistički prikazano kao ustup.

Po zastupljenosti u strukturi meritornih odluka povodom kaznenih prijava protiv poznatih osoba (bez maloljetnih osoba) kojih je bilo 23.370, najzastupljenija su rješenja o odbačaju kaznenih prijava, i to njih 11.818, odnosno 50,6 % odbačaja kaznenih prijava, zatim optužnice – neposredne optužnice i optužnice s kaznenim nalogom (7.413 odnosno 31,7 %) te rješenje o provođenju istrage (4.139, odnosno 17,7 %). Od sveukupnog broja podignutih optužnica, državna su odvjetništva tijekom 2022. u odnosu na 3.597 osoba (48,5 %) zatražila od sudova izdavanje kaznenog naloga.

Da bismo dobili ukupan broj rješenja o odbačaju donesenih tijekom 2022., rješenjima o odbačaju kaznene prijave donesenim povodom kaznene prijave (11.818), potrebno je pribrojiti rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena nakon dovršenog istraživanja (2.044) iz čega je vidljivo da su tijekom 2022. donesena sveukupno 13.862 rješenja o odbačaju, što predstavlja blagi pad u odnosu na broj odbačaja donesenih tijekom prethodnih godina.

U odnosu na optužnice, tijekom 2022. podignuto je ukupno 13.975 optužnica, s obzirom na to da je povodom kaznene prijave (dakle bez provođenja istraživanja) podignuto 7.413 optužnica, a nakon dovršenog istraživanja podignute su 6.562 optužnice, što je na razini broja optužnica podignutih tijekom 2020. (14.013) i 2019. (13.477), dok se uočava blagi pad u odnosu na broj optužnica podignutih tijekom 2021. (14.982).

U 2022. doneseno je rješenje o provođenju istrage za 4.139 osoba (bez maloljetnih osoba) što je 38 istraga više u odnosu na prethodnu godinu kada ih je bilo 4.101 i predstavlja porast od 0,9 %. Od ukupnog broja istraga u radu (6.873), tijekom 2022. dovršeno je 4.380 istraga (63,7 %), dok su u radu ostale 2.493 istrage (36,3 %), što je opravdano zbog složenosti predmeta. U broju dovršenih istraga (4.380) broj podignutih optužnica participira s 86,5 % odnosno 3.788, što je za 44 optužnice ili 1,2 % više nego u 2021., iz čega proizlazi zaključak o osnovanosti odluke državnoodvjetničkih dužnosnika o provođenju istrage.

U odnosu na duljinu trajanja istrage ističe se da je tijekom 2022. njih 2.941 (75,9 %) dovršeno u trajanju do 6 mjeseci, do 12 mjeseci trajalo je vođenje 533 istrage (13,8 %), 188 istraga do 18 mjeseci (4,8 %) te 212 istraga u trajanju duljem od 18 mjeseci (5,5 %), što ukazuje na ažurno postupanje državnih odvjetništava.

Državna odvjetništva u 2022. podigla su optužnice protiv 17.762 osobe (sve fizičke i pravne osobe bez maloljetnika), što je 929 optuženih osoba manje ili 4,97 % osoba manje nego u 2021., a uzrok je vrijeme primitka predmeta u rad te opseg i trajanje postupaka koji prethode stadiju optuženja.

Tijekom 2022. optužna vijeća nadležnih sudova postupala su ukupno po optužnicama u odnosu na 18.947 osoba i donijela 12.948 odluka, što je 4,38 % više odluka optužnog vijeća nego u prethodnom razdoblju. Kvaliteta podignutih optužnica zadržana je na visokoj razini budući da je u odnosu na 97,04 % osoba optužnica potvrđena, dok je u odnosu na 2,2 % osoba vraćeno državnim odvjetništvima radi ispravke i/ili boljeg razjašnjenja stvari. Postupak je obustavljen po optužnom vijeću protiv ukupno 95 osoba (0,73 %) najčešće zbog smrti okrivljenika ili prestanka postojanja pravne osobe. U odnosu na 21 osobu državna odvjetništva povukla su optužnice radi provođenja dodatnih radnji po čijem bi provođenju optužnice u pravilu bile ponovno podignute.

U izvještajnom razdoblju sudovi su nakon potvrđivanja optužnice te provedenog raspravnog postupka donijeli odluka protiv ukupno 19.361 osobe (bez maloljetnih osoba). Uz to doneseno je presuda s kaznenim nalogom prema 4.314 osobe. Presude s kaznenim nalogom donose se na temelju optužnica s kaznenim nalogom koje podiže državno odvjetništvo, a u kojim se postupcima ne provodi glavna rasprava, već sud ako optužnicu ocijeni osnovanom i prihvati kaznu predloženu po državnom odvjetništvu, donosi presudu s kaznenim nalogom koja se u slučaju prigovora okrivljenika stavlja izvan snage i presuda se donosi nakon provedenog raspravnog postupka.

Razmatrajući strukturu donesenih sudskih odluka uočava se da su u odnosu na 15.522 osobe donesene osuđujuće presude, odnosno 80,17 % osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka, čime je i u ovom izvještajnom razdoblju zadržana visoka razina uspješnosti.

Tom broju treba pridodati osuđujuće presude s kaznenim nalogom donesene bez provođenja rasprave, a koje se odnose na 4.314 osoba, tako da postotak osuđujućih presuda iznosi 83,78 % i odnosi se na ukupno 19.836 osoba, iz kojeg podatka slijedi da presude s kaznenim nalogom čine 21,75%, u ukupnom broju osuđenih osoba, a kada se tom broju pridoda udio presuda po sporazumu stranaka u kojima također izostaje vođenje rasprava, slijedi da 25,69 % osuđujućih presuda čine presude bez provođenja rasprave što je značajan doprinos smanjenju dugotrajnih sudskih postupaka i sudskih troškova koje oni uzrokuju.

Donesene su oslobađajuće presude u odnosu na 1.325 osoba (6,84 %), a u odnosu na 581 osobu donesena je odbijajuća presuda (3 %), dok je nakon potvrđivanja optužnice postupak obustavljen u odnosu na 1.046 osoba.

Od izrečenih kaznenih sankcija (bez maloljetnika) na kazne zatvora osuđene su ukupno 4.034 osobe ili 25,98 %. Dugotrajne kazne zatvora koje se izriču za najteža kaznena djela u ukupnom broju izrečenih zatvorskih kazni participiraju s 0,22 %, odnosno njih devet.

Rad za opće dobro u 20,15 % slučajeva sankcija je sankcija kojom je zamijenjena izrečena kazna zatvora i porast je udjela te vrste sankcija za 3,44 %. Novčana kazna kao glavna sankcija izrečena je u odnosu na 1,44 % osuđujućih presuda. Najzastupljenija je sankcija uvjetna osuda na zatvorske kazne s udjelom od 71,99 % u strukturi osuđujućih presuda.

Tijekom 2022. ukupno je postupanjima svih državnih odvjetništava, općinskih, Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu, županijskih državnih odvjetništava i USKOK oduzeta imovinska korist u iznosu od 218.082.062,68 kuna odnosno 28.944.463,82 eura, što je najveći iznos oduzete imovinske koristi u proteklom petogodišnjem razdoblju. Povećan je i broj pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi te u 2022. iznosi 915. U odnosu na 2021. povećanje vrijednosti ukupno oduzete imovinske koristi iznosi 56,8 %, a broj osoba kojima je imovinska korist oduzeta iznosi 5,46 %.

Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je kaznenih prijava protiv 1.924 osobe što predstavlja neznatno povećanje u odnosu na 2021. kada je zaprimljeno 1.912 prijave. Od 1.924 zaprimljenih prijave njih 1.904 je protiv fizičkih osoba te 20 protiv pravnih osoba.

U strukturi podnesenih kaznenih prijave, najveći broj prijave odnosi se na kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti te je samo zbog navedenog kaznenog djela podneseno 1.039 kaznenih prijave, što predstavlja 54 % od ukupnog broja zaprimljenih prijave. U pretežitom dijelu radi se o kaznenim prijavama podnesenim od strane građana. Kaznene prijave protiv kaznenog djela davanja mita participiraju s 14,39 % (protiv 277 osoba), kaznenog djela zločinačkog udruženja s 13,40 % (protiv 258 osoba), kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama s 3,11 % (protiv 60 osoba), kaznenog djela prijevare s 2,13 % (protiv 41 osobe), kaznenog djela utaje poreza i carine s 1,66 % (prijava protiv 32 osobe), kaznenog djela nedopuštena trgovina s 1,40 % (prijava protiv 27 osoba) i kaznenog djela

protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma s 2,13 % (prijava protiv 21 osobe).

Od ukupno 1.924 odluke donesene tijekom 2022., rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno je u odnosu na 1.286 osoba ili 66,83 %, od ukupnog broja prijava u radu.

Rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena su u odnosu na kaznene prijave koje su u pretežitom dijelu podnijeli građani protiv sudaca ili državnih odvjetnika te drugih službenih osoba, koji nezadovoljni odlukama koje su oni donijeli njihov rad ocjenjuju nezakonitim. Rješenje o odbačaju kaznene prijave nije doneseno u odnosu niti na jednu kaznenu prijavu podnesenu od strane policije.

Podignuta je neposredna optužnica protiv tri osobe što značajnije ne odstupa od ranijih izvještajnih godina, a u suglasju je s prirodom i strukturom kaznenih djela koja su u nadležnosti USKOK-a.

U izvještajnom je razdoblju protiv 621 osobe doneseno rješenje o provođenju istrage što čini 32,27 % ukupno donesenih odluka. S obzirom na to da je u prethodnom izvještajnom razdoblju rješenje o provođenju istrage doneseno protiv 404 osobe, u izvještajnom je razdoblju ostvaren porast od 53,71 %, što je u korelaciji s povećanjem broja zaprimljenih kaznenih prijava te padom broja rješenja o odbačaju kaznene prijave.

USKOK je tijekom ovoga izvještajnoga razdoblja po završenoj istrazi donio odluka u odnosu na 497 osoba, od čega je protiv 460 osoba podignuta optužnica (92,55 %), dok je u odnosu na 29 osoba doneseno rješenje o obustavi istrage (5,83 %).

Od ukupnog broja istraga u radu u izvještajnom razdoblju na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je u radu istraga protiv 621 osobe, što predstavlja porast od 32,40 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje koji porast valja promatrati u korelaciji s porastom broja donesenih rješenja o provođenju istrage od 53,71 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Ujedno, protiv 427 osoba (68,76 % ostalih istraga u radu) rješenje o provođenju istrage doneseno je u drugoj polovini izvještajnog razdoblja, a koja je okolnost, uz okolnost složenosti predmeta rezultirala brojem neriješenih istraga na kraju izvještajnog razdoblja.

U izvještajnom razdoblju optuženo je 467 osoba, što u odnosu na 312 osoba optuženih prethodne godine, predstavlja porast od 49,7 %.

Optužno je vijeće u 2022. odlučivalo o 335 optužnica, tako da je doneseno 55 odluka manje u odnosu na 2021. kada ih je doneseno 390.

Od ukupnog broja optužnica o kojima je odlučivalo optužno vijeće potvrđeno je 315 optužnica, što predstavlja 96,9 %, a to je za nešto više od 3 % bolji rezultat nego u prošloj godini. U radu pred optužnim vijećima ostale su 444 optužnice (u 2021. 316 optužnica).

U 2022. doneseno je 469 odluka suda, odnosno 33,2 % više u odnosu na 352 odluke donesene u prošlom izvještajnom razdoblju. Od tih 469 odluka 407 je osuđujućih presuda, što je 86,6 % od ukupno donesenih presuda te je ujedno riječ o povećanju od 5 % u odnosu na prošlogodišnji postotak osuđujućih presuda. U 36 slučajeva sudovi su obustavili kazneni postupak nakon potvrđivanja optužnice (smrt fizičke osobe, brisanje pravnih osoba i zastara).

U izvještajnom je razdoblju doneseno 16 oslobađajućih presuda (3,41 %) te četiri odbijajuće (0,85 %), što je na razini prošlogodišnjih rezultata. U 2022. od ukupno 469 odluka sudova 239 presuda doneseno je na temelju sporazuma stranaka, što predstavlja udio od 50,95 % u ukupnom broju presuda.

Rad u građanskim i upravnim predmetima

Prema podacima iz Izvješća u 2022. županijska i općinska državna odvjetništva zaprimila su 75.604 predmeta, odnosno 16.625 predmeta ili 21 % manje nego u 2021. kada je primljeno 92.229 predmeta. Od ukupnog broja tih predmeta, 73,13 % se odnosi na sudske, 4,32 % na upravne, a 22,53 % na državnoodvjetničke predmete.

U 2022. zaprimljeno je 6.314 sudskih, 535 upravnih i 9.776 državnoodvjetničkih predmeta manje nego u 2021. Razlog smanjenja broja državnoodvjetničkih predmeta je smanjenje zahtjeva iz radnih odnosa, a koji su riješeni u oglednom postupku, čime se broj zahtjeva vratio na razinu statističkih podataka iz 2019. i 2020.

Iz prikazanih podataka o strukturi i kretanju predmeta u odnosu na vrstu zastupanja, proizlazi da se u 99,60 % sudskih i upravnih predmeta obavlja zastupanje na temelju zakona, dok se zastupanje po punomoći odnosi samo na 0,40 % predmeta. Najveći broj zastupanja na temelju punomoći odnosio se na upravne sporove u kojima su tuženici ministarstva i druga javnopravna tijela.

U strukturi sudskih predmeta najzastupljenije su ovrhe (37 %) i ostali sudski predmeti (38 %), manjim dijelom parnice (10 %), stečaji i predstečaji, kao i stečaji potrošača (14 %) te u najmanjem dijelu upravni sporovi (1 %).

Ukupan broj sudskih predmeta u 2022. manji je za 6.314 predmeta u odnosu na prethodnu godinu. Broj parničnih predmeta se u odnosu na 2021. smanjio za 2.929 predmeta i ovršnih za 693 predmeta, dok su predmeti stečaja i predstečaja te stečaja potrošača u porastu i to stečaji i predstečaji za 600, a stečaji potrošača za 189 predmeta. Upravni sporovi vraćeni su na pokazatelje iz ranijih godina.

Ostali sudski predmeti (izvanparnični, zemljišnoknjižni te adhezijski parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) ostali su na razini statistike iz 2020. Gledajući pojedinačno vrstu predmeta uočava se smanjenje broja zemljišnoknjižnih predmeta, i to onih koji se odnose na uknjižbu javnih i općih dobara, povezivanje zemljišnih knjiga i knjige položenih ugovora kao i postupke obnove i osnivanja zemljišnih knjiga te pojedinačne ispravne postupke.

U odnosu na izvansudsko rješavanje sporova važno mjesto zauzima mirno rješavanje spora temeljem članka 186.a ZPP-a. Od 2018. do 2022. primljena su ukupno 47.942 zahtjeva za mirno rješenje spora vrijednosti 43.082.633.000,00 kune ili 5.718.048.045,66 eura po kojima su sklopljene 8.484 nagodbe ukupne vrijednosti 559.397.000,00 kuna, ili 74.244.740,90 eura. Sklapanjem izvansudskih nagodbi smanjuju se izravni troškovi (kamate, troškovi odvjetnika i dr.) te neizravni troškovi (rad sudova i samih državnih odvjetništava).

U izvještajnom razdoblju zaprimljena su 7.564 nova zahtjeva za mirno rješenje spora, što je 46 % predmeta manje nego u 2021. Razlog povećanja zahtjeva u 2021. bili su prvenstveno istovrsni zahtjevi za mirno rješenje spora podneseni od strane državnih službenika kojima se potražuje isplata naknade s osnova razlike obračuna plaće po osnovici u iznosu od 5.108,84 kune koju su službenici primili i plaće po osnovici u iznosu od 5.415,37 kuna koju su prema navodima iz zahtjeva trebali primiti za 2016. (tzv. ugovoreno povećanje osnovice za 6 %). Državna odvjetništva su ocijenila da su neosnovani zahtjevi za mirno rješenje spora, a što je potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem, broj: Gop-1/2021-4, od 3. studenoga 2021. u ogleđnom postupku radi rješavanja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava.

Broj novih zahtjeva za mirno rješenje spora u 2022. u odnosu na ostale godine promatranog petogodišnjeg razdoblja nije bitno različit.

Od 7.168 donesenih odluka 27 % ili 1.941 se odnosi na sklopljene izvansudske nagodbe čija vrijednost iznosi 84.853.000,00 kune ili 11.261.928,50 eura.

Od ukupnog broja zahtjeva za mirno rješenje spora 34 % se odnosi na zahtjeve Republike Hrvatske, dok se 66 % odnosi na zahtjeve drugih osoba.

Broj zahtjeva za mirno rješenje spora koje podnosi Republika Hrvatska u razdoblju od 2018. do 2022. u znatnom je porastu, te je u prosjeku 32 % zahtjeva Republike Hrvatske riješeno sklapanjem nagodbe. U 2022. od 2.260 zahtjeva Republike Hrvatske sklapanjem nagodbe riješeno je njih 887, odnosno visokih 39 %, što se u danim okolnostima rada državnih odvjetništava može smatrati optimalnim. Broj zahtjeva za mirnim rješenjem spora podnesenih od strane drugih fizičkih i pravnih osoba u izvještajnom je razdoblju pao za 9.426 zahtjeva u odnosu na 2021., ali je ostao na razini prvog trogodišnjeg razdoblja 2018. - 2020. U izvještajnoj 2022., 21 % zahtjeva riješeno je sklapanjem nagodbe.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo je do povećanja broja sklopljenih nagodbi za 16 %. Ovaj rezultat ostvaren je i radi činjenice da su u izvještajnoj godini izostali već spomenuti radnopravni zahtjevi državnih službenika koji su bili podnošeni u 2021.

Povećanju broja zaključenih nagodbi značajno bi pridonijelo kada bi se osigurala dodatna sredstava za provođenje vještačenja radi utvrđivanja visine obveze, kao i ujednačavanje sudske prakse.

Iz podataka o odlukama i postupanju državnog odvjetništva u parnicama navodimo da je u 2022. primljeno 36 % manje novih predmeta, dok je doneseno ukupno 5.336 državnoodvjetničkih odluka, zastupano je na 9.472 rasprave, izjavljeno je 2.189 žalbi na odluke prvostupanijskih sudova i 753 revizije protiv pravomoćnih odluka. Pred prvostupanijskim sudovima odluka suda nije donesena u 11.655 parničnih predmeta, a kad tome pridodamo novih 5.186 predmeta razvidno je da nadležna općinska i županijska državna odvjetništva postupaju pred prvostupanijskim sudovima u 16.841 predmetu.

U 2022. Republika Hrvatska je tužitelj u 31 % od ukupnog broja novih predmeta, a tužena u 57 % predmeta, te je sudjelovala kao umještač u 12 % predmeta najčešće na strani tuženika, obično na strani tuženih zdravstvenih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, a koje su pokrenuli zaposlenici tih ustanova.

Vrijednost predmeta spora gdje je Republika Hrvatska tužena višestruko je veća nego vrijednost predmeta spora u kojima je Republika Hrvatska tužitelj. Razlog tome je velika vrijednost predmeta spora u parnicama za naknadu štete u kojima se od Republike Hrvatske potražuju iznosi u milijunima eura. Tužitelji svoj zahtjev temelje na navodno počinjenoj povredi prava Europske unije donošenjem određenih propisa, odnosno u primjeni tih propisa od strane domaćih sudova.

U izvještajnom je razdoblju uveden novi način statističkog praćenja u odnosu na vrstu predmeta što je razlog da za pojedine vrste predmeta nisu navedeni podaci za prethodne godine i to one u odnosu na arbitražne sporove, sporove vezane za stečajeve, zabranu nezakonitog štrajka i zaštite intelektualnog vlasništva.

U strukturi parničnih predmeta na radne sporove odnosi se 24 %, na stvarnopravne 32 %, na obveznopravne predmete 26 %, na predmete radi naknade štete 14 % te ostale predmete 4 %.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine najzastupljenije je u parničnim predmetima vezanim uz stvarnopravne zahtjeve s 1.245 predmeta (12 %), Ministarstvo pravosuđa i uprave zastupljeno s 370 predmeta s naslova naknade štete.

Ministarstvo poljoprivrede najzastupljenije je u stvarnopravnim sporovima na koje se odnosi 640 predmeta, dok su Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrane najzastupljeniji u radnim sporovima i na njih se odnosi 887 predmeta.

U 2022. sudovi su donijeli ukupno 5.553 prvostupanjske odluke, a sklopljeno je 240 sudskih nagodbi.

Analiza podataka o dobivenim odnosno izgubljenim parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da je Republika Hrvatska uspjela u 94 % parnica odnosno 7.078.648.000,00 kuna ili 939.498.042,34 eura, dok nije uspjela u svega 6 % parnica. Najveći dio dobivenih parnica odnosi se na sporove radi naknade štete.

U upravnim predmetima državna odvjetništva zastupaju Republiku Hrvatsku u postupcima pred javnopravnim tijelima u predmetima radi povrata imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, izvlaštenja, utvrđivanja građevinskih čestica, promjene podataka u katastarskom operatu i provedbe geodetskih elaborata, stečaja potrošača pred Financijskom agencijom, utvrđivanja granica pomorskog dobra, otpisa duga i dr.

Iz odluka javnopravnih tijela proizlazi da je prihvaćeno 90 % prijedloga podnositelja zahtjeva, odbijeno 1,5 % prijedloga a u 9 % slučajeva riječ je o ostalim odlukama.

U izvještajnoj godini bilo je zaprimljeno ukupno 549 predmeta upravnih sporova. Smanjenje broja ove vrste predmeta proizlazi iz činjenice što je u 2021. primljeno 1.060 predmeta u kojima je Ministarstvo hrvatskih branitelja dalo generalnu punomoć Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu u predmetima u kojima su tužitelji pripadnici postrojbi Hrvatskog vijeća obrane u odnosu na koje su oglašena ništavim rješenja o stjecanju statusa ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata.

Od ukupnog broja zaprimljenih predmeta (549), državno odvjetništvo zastupalo je po zakonu u 301 predmetu (54,82 %), a po punomoći u 248 predmeta (45,18 %).

U upravnim sporovima državno odvjetništvo po zakonu zastupa Vladu Republike Hrvatske kao javnopravno tijelo, stranku u sporu, dok na temelju punomoći zastupa tužena javnopravna tijela i to, osim Ministarstva hrvatskih branitelja, još i Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo financija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo obrane i Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

Državno je odvjetništvo u ovim predmetima imalo 301 predmet zastupanja po zakonu, od kojih je u 15,61 % predmeta sudjelovalo zastupajući tužitelja i 4,99 % predmeta zastupajući tuženika te u 79,40 % predmeta kao zainteresirana osoba radi zaštite javnog interesa. U zaštiti javnog interesa ili kao stranka sui generis državno je odvjetništvo u izvještajnom razdoblju pokrenulo 32 upravna spora.

Državna odvjetništva postupaju i u adhezijskim postupcima (podnošenje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku), kao i u izvanparničnim i zemljišnoknjižnom predmetima te predmetima davanja pravnih mišljenja koja državna odvjetništva daju po općim i posebnim propisima.

U adhezijskom postupku kad je počinjenjem kaznenog djela oštećena Republika Hrvatska, državno odvjetništvo kao njezin zastupnik po zakonu postavlja u kaznenom postupku imovinskopravni zahtjev koji se odnosi na naknadu štete, povrat stvari i/ili poništaj pravnog posla. O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje kazneni sud koji odlučuje i o kaznenoj odgovornosti okrivljenika.

Broj novih predmeta u kojima se vode adhezijski postupci neznatno je smanjen u odnosu na raniju godinu (95 predmeta zaprimljeno je u 2021., a 81 u 2022.). Sudovi su u 2022. dosudili Republici Hrvatskoj 35 imovinskopravnih zahtjeva u vrijednosti 21.492.000,00 kuna ili 2.852.478,60 eura, dok je 57 zahtjeva upućeno u parnicu, što upućuje na trend kaznenih sudova u odnosu na prethodne godine da te zahtjeve ne rješava u kaznenom postupku.

U ostale predmete spadaju izvanparnični, zemljišnoknjižni i predmeti davanja pravnih mišljenja koja državno odvjetništvo daje po općim i posebnim propisima.

Od ostalih predmeta u izvještajnoj godini primljeno je 1.237 izvanparničnih predmeta i 19.617 zemljišnoknjižnih predmeta koji se u ovom izvještajnom razdoblju iskazuju kao zasebna kategorija predmeta. U 2022. primljen je ukupno 30.291 predmet, a riješena su ukupno 30.644 predmeta, iz čega je vidljivo da je ažurnost državnih odvjetništava na visokih 101 % što pokazuje da nema zaostataka u radu. U izvještajnoj godini riješeno je 19.850 zemljišnoknjižnih predmeta, što čini ažurnost od 101 %, a ti se postupci odnose na postupke povezivanja zemljišnih knjiga i knjiga položenih ugovora, obnove zemljišnoknjižnih uložaka, pojedinačne ispravne postupke, upise i brisanja založnog prava, uknjižbu javnih dobara, upise pomorskog dobra i uknjižbe nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također, u 2022. dano je 3.650 pravnih mišljenja (što čini ažurnost od 99 %), 1.299 izvanparničnih predmeta (ažurnost 105 %) te 5.845 predmet u kategoriji razno (ažurnost 101 %).

Rad na pojedinim vrstama predmeta i aktualnoj problematici u 2022.

U godišnjem izvješću sadržano je i izvješće o radu po posebnim tematskim područjima i aktualnoj problematici za koje je ocijenjeno da su od osobitog značaja za Republiku Hrvatsku.

Od toga se izdvaja rad na progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina.

Tijekom 2022. u nadležnim županijskim državnim odvjetništvima zaprimljeno je 49 kaznenih prijava zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih za vrijeme Domovinskog rata. Kako je iz prethodnog izvještajnog razdoblja u radu u državnim odvjetništvima ostalo 18 kaznenih prijava, to je u radu bilo ukupno 67 kaznenih prijava zbog tih kaznenih djela.

Riješeno je 39 prijava donošenjem rješenja o provođenju istrage, dok su prijave protiv 13 osoba odbačene, bilo zbog smrti potencijalnog osumnjičenika, bilo zbog nepostojanja osnovane sumnje za počinjenje. Također, 8 prijava riješeno je na drugi način i to ustupom drugom državnom odvjetništvu. Na kraju 2022. ostalo je 7 kaznenih prijava koje nisu meritorno riješene i u tim predmetima u tijeku je provođenje izvida i dokaznih radnji kako bi se moglo odlučiti o pokretanju kaznenog postupka.

Tijekom 2022. optužene su 22 osobe, a županijski sudovi nadležni za rad na predmetima zbog kaznenih djela ratnih zločina donijeli su ukupno 31 presudu, pri čemu je 26 osoba osuđeno, a 5 osoba oslobođeno je optužbe. Protiv oslobađajućih presuda nadležna su državna odvjetništva podnijela žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Broj osoba (36) protiv kojih je doneseno rješenje o provođenju istrage nešto je veći nego 2021. (27) dok je broj optuženih osoba u običajenim okvirima kao i zadnjih nekoliko godina unatoč otežanom prikupljanju dokaza s obzirom na sve veći protek vremena od njihova počinjenja.

Ističemo nekoliko važnijih predmeta u kojima su donesene državnoodvjetničke odluke. Naime, tijekom 2022. podignuta je optužnica protiv tri osobe zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, počinjenog tijekom 1991. u bolnici u Kninu kada je zlostavljan veći broj ratnih zarobljenika. Osim toga, podignuta je optužnica protiv jedne osobe zbog usmrćenja više civila hrvatske nacionalnosti u zaseoku Vucići, općina Promina. Podignuta je i optužnica protiv okrivljenika koji je u svojstvu zapovjednika aerodroma Udbina zajedno s još jednom osobom odlučio o izvršenju neselektivnog zračnog napada na gusto naseljene dijelove u središtu grada Gospića, kojom prilikom je nekoliko osoba smrtno stradalo, više njih je ozlijeđeno te je prouzrokovana znatna imovinska šteta. Podignuta je i jedna optužnica zbog sudjelovanja u nezakonitim uhićenjima, zatvaranjima i zlostavljanju civila nesrpske narodnosti i silovanju civila nesrpske narodnosti na području mjesta Negoslavci i Petrovci.

Državni odvjetnici uspješno surađuju s tužiteljstvima susjednih zemalja na temelju potpisanih protokola i sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida te na temelju redovne međunarodne pravne pomoći putem Ministarstva pravosuđa i uprave.

DORH i dalje surađuje s Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za kaznene sudove (MKMKS), koji je osnovan Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda radi preuzimanja nadležnosti, prava, obveza i osnovnih funkcija Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju te u radu koristi i informatičke alate kreirane za pretraživanje njihove baze podataka. Ujedno, Vlada Republike Hrvatske napominje da je DORH sudjelovalo u provedbi mjera izvršenja pet presuda Europskog suda za ljudska prava (Skendžić i Krznarić grupa predmeta).

Nadalje, kaznena djela počinjena iz mržnje (tzv. zločin iz mržnje) sva su kaznena djela motivirana predrasudama prema specifičnim osobinama žrtava na kojima se temelji zajednički identitet skupine kao što su rasa, jezik, vjeroispovijest, spol i sl. Pored toga, članak 35. Kaznenog zakona propisuje kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju (tzv. govor mržnje).

Ukupno su za ova kaznena djela prijavljene 104 osobe. Unatoč okolnosti da je udio počinitelja iz navedene skupine kaznenih djela u ukupnom broju svih prijavljenih osoba konstantno manji od 0,5 % ova se kaznena djela zasebno prate i analiziraju jer predstavljaju značajan pokazatelj stanja zaštite ljudskih prava.

Padu broja prijavljenih osoba (u proteklom izvještajnom razdoblju bila je 161 prijavljena osoba) pridonio je ustrajan i ažuran rad policije i državnog odvjetništva u ovim predmetima.

Zbog društvene važnosti zločina iz mržnje i kaznenog djela govora mržnje, državna odvjetništva doprinose učinkovitijoj borbi protiv ovih kaznenih djela i sudjelujući u edukativnim aktivnostima organiziranim na ovu temu.

U okviru projekta „Promicanje vladavine prava i temeljnih prava kroz kvalitetno učenje na daljinu u hrvatskom pravosuđu“ koji je Ured zastupnika Vlade Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava razvio u suradnji s Pravosudnom akademijom, a financira ga Vijeće Europe i Europska unija, održat će se radionica na temu „Zločin iz mržnje – u svjetlu prakse sudova Republike Hrvatske i Europskog suda za ljudska prava“ i za zamjenike državnih odvjetnika. Do sada je održana radionica „Rješavanje sukoba između suprotstavljenih prava na slobodu izražavanja i prava na privatni/obiteljski život“ tijekom koje se govorilo o granicama između govora mržnje i prava na slobodu izražavanja o čemu je Europski sud razvio bogatu praksu. Održane su i druge radionice kojima su prisustvovali zamjenici državnih odvjetnika poput radionice o načelu ne bis in idem te radionice o pravima žrtava i oštećenika.

Podržava se i smatra potrebnim nastaviti s edukacijom državnog odvjetništva, policije i sudova s ciljem još snažnijeg sprječavanja kaznenih djela počinjenih iz mržnje. Ipak problematika osiguravanja učinkovite istrage zločina iz mržnje i dalje je prisutna i pred Europskim sudom za ljudska prava posebice u odnosu na LGBTQIA+ osobe, te pred Odborom ministara Vijeća Europe radi neprovođenja učinkovite istrage zlostavljanja pretrpljenog radi spolnog opredjeljenja. Problem neučinkovitih istraga postoji i u predmetima vezanim za postupanje policijskih službenika kao i službenika pravosudne policije prema počiniteljima kaznenih djela koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora te predmetima koji se odnose na postupanje s migrantima.

DORH surađuje s Uredom zastupnika Vlade Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava u tekućim predmetima pred Europskim sudom za ljudska prava i tijekom postupka izvršenja presuda u kojima je utvrđena povreda Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, zbog postupanja državnog odvjetništva. U listopadu 2022. predstavnici Tajništva Odbora ministara Vijeća Europe bili su u radnom posjetu Republici Hrvatskoj tijekom kojeg su održani brojni sastanci, između ostalog i s predstavnicima DORH-a. Cilj posjeta bio je upoznavanje s mjerama koje nadležna tijela u Republici Hrvatskoj pa tako i DORH poduzimaju u svrhu izvršenja presuda Europskog suda osobito kad se radi o postupanju s migrantima.

Osim navedenog, u ovom poglavlju Izvješća obrađena su i druga područja ocijenjena osobito važnima za Republiku Hrvatsku, primjerice kaznena djela vezana uz zlouporabu droga, kazneno djelo nasilja u obitelji, kaznena djela organiziranog kriminaliteta, koruptivna kaznena djela te zastupanje od strane državnog odvjetništva u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima, rad na predmetima davanja pravnih mišljenja itd.

ZAKLJUČAK

U Izvješću su izneseni podatci temeljem kojih se može stvoriti cjelovita slika o radu državnih odvjetništava na svim razinama. Rezultati rada ostvareni u 2022. pokazuju da su državna odvjetništva na svim razinama i u svim vrstama predmeta na kojima su radila, zalaganjem državnoodvjetničkih dužnosnika i svih drugih zaposlenika zadržala visok stupanj ažurnosti, kvalitete i uspješnosti i time ispunila svoju ustavnu i zakonsku zadaću.

Polazeći od ustavne zadaće DORH-a, potrebno je uložiti dodatan napor radi zaštite probitaka kaznenog postupka i usklađivanja postupanja sa standardima Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda s ciljem suzbijanja negativne pojave curenja informacija iz nejavnih postupaka i narušavanja prava na pravično suđenje i narušavanja drugih prava okrivljenika.

S obzirom na postojanje velikog interesa javnosti za rad DORH-a, posebno u predmetima koji se pokreću zbog sumnje na korupciju i organizirani kriminal na visokoj razini, Vlada Republike Hrvatske ponavlja potrebu aktivnijeg komuniciranja rada DORH-a koju je već istaknula u svom mišljenju na Izvješće za 2021., ali pomak učinjen na ovom polju ne čini se dovoljan. Navedena komunikacija je nužna radi razumijevanja nadležnosti i ovlasti državnih tijela i jačanja povjerenja u pravosudne institucije te se treba provoditi u granicama propisanim zakonskim okvirom.

Nadalje, ističemo kako je u javnosti u više navrata došlo do objave određenih informacija iz postupaka koji su sukladno zakonskim odredbama tajni ili nejavni, te je u tom dijelu potrebno poduzeti sve radnje i aktivnosti kako bi se spriječili takvi slučajevi ubuduće, odnosno kako bi se osigurala provedba zakonskih odredbi o tajnosti izvida i nejavnosti istraga, a sve u cilju jačanja povjerenja građana u pravosuđe.

S obzirom na problematiku nasilja u obitelji i nasilja nad ženama i zakonodavne izmjene predložene u cilju osnaživanja prava žrtava nasilja i suzbijanja nasilja, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na nužnost ulaganja dodatnih napora u cilju zaštite žrtava nasilja, posebno u pogledu prijedloga za određivanje istražnog zatvora i osnaživanja sigurnosnih mjera.

Slijedom navedenoga, Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2022. godini prima se na znanje.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

 PRIJEDSIEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković